N^RO 9.

KURYER LITEWSKI

Za dozwoleniem Naywyższego Rządu Nayiaśnieyszego
CESARZA Imperatora Całey Rossyi.

Z WILNA 31. PAŹDZIERNIKA ROKU 1797. WE WTOREK

*Gaſpar na Woronney Czyż Marszałek Powiatu Wileń: Orderow S. Anny i S. Stani-
sława Kawaler.*

Na ſkutek Nayw yższego JEGO IMPERATORSKIEY MOSCI Samowład-
nacego cała Rossyą Ukazu, w dniu przez Rząd Guberńſki Litewſki wyznaczo-
nym 15 Octobra V. S. Gdy Ja Marszałek Wileńſki z częścią Deputatow Po-
wiatowych w celu rozpoczęcia wywodow Szlacheckich zjechaliśmy ſię; i
gdy z przełożonych od Prześwietnego Szlachectwa uwag i przyczyn podali-
śmy proźbę do Rządu Guberńſkiego Litewſkiego o przedłużenie terminu kon-
tynuacyi wywodow, z racyi szczupłego bardzo czaſu dla zebrania doſtate-
cznych dowodow; iaką w tey mierze Rząd Guberńſki Litewſki rezolucyą dać
raczył, ſpieſzę ſię o niey uwiadomić JJWW. Marszałkow, Deputatow Po-
wiatowych, oraz całe Obywatelſtwo Szlachetne Gubernii Litewſkiey; dzień
15 Januarii V. S. Roku przyszłego 1798 jeſt naznaczony za termin odkładowy
niechybnego zjechania ſię Deputatow i rozpoczęcia w powszechnym zebraniu
wywodow. Na ten więc czas aby JJWW. Deputaci z dowodami u nich złożo-
nemi do Miaſta Guberńſkiego Wilna ziechać, a prześwietne Obywatelſtwo do-
wody swojey rodowitości zgromadzić i one doſtarczyć nie omieszkali; przez
winną w tey mierze troſkliwość, z mocy danego mnie od Rządu zalecenia obwie-
szczam. — Działo ſię w Wilnie Roku 1797 Mca 8bra 18 dnia V. S.

Gaſpar Czyż Marszałek Pttu Wileńſkiego. (MP.)

Z woli Guberńſkiego Litewſkiego Rządu Publicandum.

Kommiſsya przez Nayiaśnieysze dwa Dwory CESARSKIE i Królewſko-
Pruſki do upadłych ſześciu bankow; to ieſt: UUr: Piotra Teppera; Karola
Schultza, Fryderyka Kabryta, Prota Potockiego, Macieia Łyszkiewicza, i Jana
Dawida Heiſslera wyznaczona: Wszyſtkim w ogulności Wierzycielom we wszyſt-
kich iakichkolwiek bądź kraiach znayduiącym ſię; a Prawa i pretensye iakież-
kolwiek do upadłych wyżey wyrażonych Banków mieć ſię rozumieiącym, do
wiadomości publiczney podaie; iż Kommiſsya przerzeczona od wyżey wzmian-
kowanych trzech Nayiaśnieyszych Dworow, wyznaczona, ſtosownie do prawi-
deł też Kommiſsya ſtanowiących. Dzieło ſwoie w mieście Warszawie na dniu 18.
Mieſiąca Września roku 1797 rozpoczęła; a w dalszym ciągu ſwych czynności
do każdego w szczegulności upadłego banku deputacyą z grona ſwego wyzna-
czyła. Zaczym wszyſtkich wzmiankowanych w ogulności wierzycielow, ażeby
w przeciągu trzech Mieſięcy od dnia dziſieyszego, do dnia 3go Mieſiąca Sty-
cznia Roku nadchodzącego 1798 miarkuiąc, przed taż Kommiſsyą bądź oſobi-
ście, bądź przez umocowanych Pełnomocnikow ſtawali, Prawa ſwoie likwido-
wali, lub dawnieysze ſwe likwidacye legalizowali, zawiadamia; po ktorym to
upłynionym czasie nie likwiduiący praw ſwych wierzyciele; zupełnie w preten-
syach ſwoich upadać będą, i onym wieczne milczenie nakazane będzie. Aby
zaś Proklamacya ninieysza do każdego wiadomości doszła, onę w Gazetach Wie-
deńſkich, Peterzburſkich, Berlińſkich, Warszawſkich, Hamburſkich, Amſzter-

damſkich, Królewieckich, Krakowſkich, Gdańſkich, Wrocławſkich, Lwowſkich, i Litewſkich, po trzy razy w przeciągu wyżey oznaczonym wydrukowaną i ogłoſzoną mieć chce. Działo ſię w Warszawie na Seſsyi Kommiſsyi dnia 3. Mieſiąca Października roku 1797.

Raczyńſki (MP.) *Adam Mędrzecki teyże Kommiſsyi Piſarz.*

Zgodził z Oryginałem Cyrylli Serebrenikow Guberńſki Sekretarz.

Z woli Guberńſkiego Litewſkiego Rządu Publicandum,

Kommiſsya wſpólna przez Nayiaśnieysze dwa Dwory CESARSKIE i Królewſko Pruſki do upadłych ſześciu Bankow, to ieſt UUr: Piotra Teppera, Karola Schultza, Fryderika Kabrita, Prota Potockiego, Macieia Łyszkiewicza, i Dawida Heiszlera wyznaczona.

Pragnąc ile możności przyśpieszyć ſatysfakcyą Wierzycielom, pretensye do Banków UUr: Teppera, Schultza, i Kabrita maiącym, a w tym celu maiątki wſzyſtkie tychże Banków w iedno zebrać, z którychby takową ſatysfakcyą Wierzycielom wymierzyć mogła.

Obwieszcza wſzyſtkich w ogólności tychże Maſs dłużników, którzy poprzedniczemi bywszey Kommiſsyi Dekretami, do zapłacenia należących od nich ſumm zoſtali obowiązanemi, a dotąd tymże Dekretom zadosyć niepoczynili, ſumm w Maſsach niepoſkładali; iżby naydaley odtąd w przeciągu ośmiu tygodni, tymże Dekretom zadosyć uczynić ſtarali ſię, i ſummy iuż od nich przysądzone wraz z prowizyami dotąd należącemi do maſs reſpective, do których należą, za kwitami ich Adminiſtratorow tu w Kommiſsyi wypłacili; inaczey uporni z maiątku wſzelkiego tak nieruchomego, iako i ruchomego iż z wſzelkim rygorem exekwowanemi będą, oświadcza.

Dłużnikom zaś i innym wſzelkim, maſs wſzyſtkich ſześciu Bankow upadłych, z któremi dotąd w ſwey Kommiſsyi Dekreta do zapłacenia onych obowiązuiące, niezapadły; (a po których wydanie niezwłóczne pozwow UUr: Adminiſtratorom i Prokuratorom, do ſwey Kommiſsyi zalecone zoſtało,) również wypłacenie długow przez nichże do maſs winnych zaleca; potym bowiem upłynionym terminie wyrokiem Sądu ſwey Kommiſsyi, pod rygorem exekucyi do tey ſatysfakcyi przynaglonemi zoſtaną.

Naoſtatek wſzyſtkim w ogulności dłużnikom do ſześciu maſs pod rozsądzenie ſwey Kommiſsyi przez trzy Nayiaśnieysze Dwory poddanych, winnym, iżby ſumm od nichże tymże maſsom należących ſię, nikomu za żadnemi nawet iakieykolwiek bądź Magiſtratury Dekretami wypłacać nieważyli ſię, lecz onęż w ſwey Kommiſsyi i ich reſpective maſsach do rąk i za kwitami tychże Adminiſtratorow ſkładali, mieć chce, oświadcza. Działo ſię w Warszawie na Seſsyi Kommiſsyi dnia 9. Mieſiąca Października Roku 1797.

Raczyńſki Prezes. (MP.) *Adam M. Mędrzecki teyże Kommiſsyi Piſarz.*

Zgodził z Oryginałem Cyrylli Serebrenikow Guberńſki Sekretarz.

z Wiednia 14 Października.

Chociaż nayogromnieysze czyniemy przygotowania do woyny, chociaż wielkie jest podobieństwo, iż trzeba będzie raz jeszcze dobyć oręża na wyjednanie pokoju chwalebnego, dotąd przecie nie przyszło do żadnych krokow nieprzyjacielskich. Armia *Francuzka* coraz bardziey przybliża się do granic pilnie pracując nad umocnieniem twierdz niegdy *Weneckich*. Z naszey strony Inżenierowie na rozmaitych mieyscach zakładają szańce, ktorych wielkość wątpić każe, ażeby w czasie krótkim wygotowane były. Dawniey głoszono, iż znaczny wydział Kawaleryi *Węgierskiey* ruszył ku granicom; pokazało się iż pospolite ruszenie z dawnych stanowisk nie wyszło; toż samo rozumieć należy o czwartych batalionach *Czeskich* regimentow.

General *Mack*, w ktorym *Cesarz Jmść*, Monarcha cała, i armia *Austryacka*, nieograniczone położyli zaufanie, wyjechał do głowney kwatery Generała *Terzy*. *Arcy Xże Karol* spodziewany jest w naszey stolicy na początku Listopada. Co gdyby nastąpiło, spodziewać się wypada, iż *armisticium* będzie przedłużane po upłynionym d. 20 t. m. i pokoy wkrótce nastąpi: chociaż, jak mòwią, okazuje się zbyteczny upor Rządu *Francuzkiego*, który przez negocyacye w *Udine* to chce otrzymać, o czym wzmianki nie było w *Leoben*. Jakoż Pełnomocniey zgod ili się podobno na niektore nowe artikuły w przedugodnych nie objęte.

Hrabia *Kaunitz* Kommenderujący w *Krakowie* wezwany dla odebrania rozkazow stosownych do woienney wyprawy, przybył od dni kilku. Mamy za rzecz napewnieyszą, iż *Dwor Londyński* wszelkiemi sposobami nakłonić usiłuie *Cesarza Jmści* do rozpoczęcia woyny raz jeszcze przeciwko *Francuzom* nieoszczędzając żadnych ofiar i obietnic. Przyjaciele pokoju, do których strony cała powszechność *Wiedeńska* należy, z żalem widzą nowych coraz z *Londinu* przybywających Kuryerow. Za odebraniem ostatniego Ministe *W. Britanii Morton Eden* z naszemi kilka długich konferencyi odprawił. *Cesarz Jmść* na wzor ustanowioney niedawno Dworskiey Kancellaryi dla obu *Gallicyi*, dał podobną Krolestwu *Czeskiemu*, i Hrabię *Aary* wyniosł na stopień Ministra Stanu.

z Londinu 10 Października z Gazety Berlińskiey.

Admirał *Duncan* powracając do *Yarmouth* dla naprawy skołatanych okrętow i nabrania żywności, zostawił przed portem *Texel* 3 statki wojenne i kilka fregat dla postrzegania obrótow nieprzyjacielskiey flotty. Wczora niespodzianą odebrał wiadomość, iż *Batawowie* odważyli się naostatek wynijść pod żagle. Co rychley Admirał pośpieszył na spotkanie, nie chcąc zaś czasu tracić drogiego nie czekał nawet powrotu maytkow i Officyerow na ląd wysadzonych dla nabrania świeżey wody. Jeśli tak będzie *Duncan* szczęśliwym, ażeby przynaymniey zoczył Admirała *de Vinter*, przymusi go zapewne do boju; zważając zaś, jaka teraz panuje karność na flocie *Angielskiey*, w jak wysokim *Duncan* szacunku jest i poważeniu u ludu morskiego, pewną zwycięstwa nadzieję mieć możemy.

Pewna jest wiadomość; iż *Francuzi* wszystkie ruszają sprężyny na dopełnienie liczby maytkow potrzebnych do uzbrojenia flotty tak dawno bezczynnie w *Brest* stojącey. Tym końcem rozbroili w *Havr* fregaty, w *Cherbourg* i *Dunquerque* flotillę Admirała *Musquin*; lud cały przeprowadzając do portu głównego, dokąd też przybyło cokolwiek maytkow z morza śrzodziemnego. Wnosić można; iż flotty *Batawskiey* zamiarem jest złączyć się z *Brestańską*; co gdyby przypadkiem nastąpiło, sprzymierzeńcy kiedyżkolwiek przywiedliby do skutku tak dawno ułożone do *Anglii* wylądowanie; lecz nadbrzeżne Prowincyi naszych, *Essex, Norfolck, Suffolck*, &c. tak dobrze są obwarowane batteryami, woyska lądowe tak rozłożone, flotty tak ogromne, iż z tey strony bespieczni bydź możemy.

Dla ostrzeżenia mieszkańcow i zbroyney narodu siły o zbliżającym się niebespieczeństwie; rozstawiono liczne straże, tak iż w czasie naykrótszym odległe nawet Prowincye wiedzieć będą o nieprzyjacielskich obrotach. W *Irlandyi* gdzie *Francuzi* licznych mają stronnikow, obwarowano szańcami wszystkie mieysca, łatwość dające wylądowania. Negocyacye czyli będą znowu rozpoczęte niewiadomo. Chociaż jednak list Pełnomocnikow *Treilhard i Bonnier* w grzecznych dość wyrazach jest pisany; *Anglicy* rozumieją, iż Dwór *Londyński* nie przyjmie *ultimatum* podanego od Dyrektoryatu; dając raczey czas narodom sprzymierzonym odzyskania mocą dzierżaw straconych; co zda się niepodobno przy tak przewyższającey sile naszey na morzu.

Lord Malmesbury do *Bath* wyjechał dla poratowania zdrowia słabego. *Lord S. Helens* mieysce jego zastąpi, gdy wypadnie potrzeba. 6 okrętow wojennych wyszło pod żagle dla wzmocnienia flotty naszey pod *Cadix*. Głosić nie przestają, iż Dwór *Lisboński* niechce potwierdzić zawartego z *Francyą* traktatu; lecz tak ważna okoliczność potrzebuje urzędowego doniesienia. Admiralicya chcąc na potomne czasy obrzydzić ludowi morskiemu gorszące bunty, rozbroić kazała okręt *Sandwich* od 98 armat, którego maytkowie pierwsi jarzmo posłuszeństwa zrzucili; zalecając, ażeby już odtąd nigdy użytym niebył. *Król Jmść* 12 zasłużonych obywatelow podniosł do stopnia *Parow W. Britannii*.

Kongres Amerykańskich Stanow zakończył obrady swoje. Z 17 nowych ust w znacznieysze: 1. Zakaz uzbrajania statkow Korsarskich na chwytanie *Angielskich, Francuzkich, Hiszpańskich, Batawskich*, lub *Amerykańskich*; do tego powodem były rozboje popełnione na *Oceanie* południowym, przez niektò-

rych obywatelow. 2. Zabroniono z Kraju wyprowadzać broń i ammunicye. 3. Kazano umocnić niektóre porty, na co 115 tyś: talarow naznaczono. 4. Zgromadzić 80 tyś: milicyi, która na 4 diwizye podzielona, 3 mieſięczną tylko przez rok jeden ſłużbę czynić będzie. 5. Zbudować i uzbroić wiele fregat. 6 Uſtanowiono kilka nowych podatkow, dawne podwyższono. 7. Wyznaczeno Kommiſſyą na roztrząśnienie sprawy Reprezentanta *Blount.*

Oſtatniego roku dochody publiczne *Rzpltey Amerykańſkiey* wyniosły 9 mill: talarow, z tych zoſtało w ſkarbie bliſko milliona; na rok naſtępny, handel tyle już ucierpiawszy, więcey jeszcze szkodować może, a przeto celne dochody będą nierównie mnieyſze; przydawszy do tego procenta od długow narodowych, wyprawy obronne &c. nie dziw iż podatek od soli to od ſta zoſtał podnieſiony; na tranzakcye między obywatelami, i wexle uſtanowiono ſtempel. Prezydentowi *Adams* dozwolono zaciągnąć długu 800 tyś: talarow, które w przeciągu lat 6 mają bydź zapłacone. Jeſt nadzieja. iż pełnomocni Posłowie *Pinckney* i *Marshall* znaydujący ſię w *Paryżu* przez negocyacye z Direktoryatem uwolnią Rzpltę od pomnożenia dość już wielkich wydatkow, i długow.

Generał *Abercromby* w *Anglii* zoſtanie na mieyscu jego Generał *Cuyler* ma przywodzić woyſkom lądowym w *Indyi Zachodniey* Z *Barbady* mamy wiadomość, iż Murzyni w *Guadeloupe* bunt podnioſszy opanowali wſzyſtkie twierdze. Sławny *Victor Hughes* uciekł; innych *Europeyczykow*, którzy za nim pośpieszyć nie zdołali, wyrznięto. Spodziewać ſię należy. iż odtąd *Francuzi* nie tak wielką liczbę okrętow Kupieckich zabierać nam będą. *Fregaty Angielſkie* tak były szczęśliwe tego roku, iż 110 Republikantſkich Korsarzow schwytały; armat mieli ogułem 860. *Baron Montalembert* powróciwſzy z *S. Domingo*, prezentowany u Dworu, łaſkawie przyjęty, odebrał zapewnienie *Króla Jmści*, iż znakomite zaſługi jego *Angielſkiey* Koronie zapomniane nie będą.

z Paryża 10. *Października z Gazety Frankfortſkiey.*

Direktoryat zalecił Miniſtrowi Skarbowemu zdać rachunek z 200. millionow danych władzy wykonawczey na rozmaite wydatki w roku ieszcze Rzeplitey 4. Pokazało ſię. iż z tak ogromney ſummy w *mandatach* nie zebrano więcey w gotowiznie nad 8. millionow. Nieſprawiedliwie za tym Rada 500. wymawiał Direktorom, iż mając nad potrzebę pieniędzy uſkarżaią ſię na ich w ſkarbie niedoſtatek. Tenże Direktoryat otrzymał zznieſienie prawa, które mu zabraniało otwierać liſty za granicę piſane lub z tamtąd przychodzące. Towarzyſtwo *Theophilantropow* otworzyło dwa nowe Kościoły w miaſtach *Sens i Versalu;* wchodzący do tego zgromadzenia nazywaią ſię dziś Chrześcianami *Francuzkiemi.* Zamiarem ich ieſt ażeby nowo wynaleziona religia *narodową* uznana była; zprzeciwi ſię temu zapewne Direktoryat, dziś prawdziwie rządzący w Rzeplitey, który Duchowieńſtwu dzwonow i ſukni ſtanowi ſwoiemu właściwey, w *Belgium* nawet używać zabronił ſurowie.

Z *Marselli* donoszą, iż Generał *Sahuguet* pod *Aix* wyciągnoł, zbił i rozproszył buntownikow; 30. zaś dowodzcow zchwytanych oddał na ukaranie ſądowi woyſkowemu. W *Graſse* ieszcze ich 1,800 ieſt zgromadzonych. Dni temu kilka, trzech ieden po drugim gońcow przybiegło ze *Włoch i Wiednia.* Nie ogłoſił nic Direktoryat; w krótce iednak wſzyſtko ſię wyiaśni: dziś na taiemney ſeſsyi rad narodowych czytano pisma, ściągaiące ſię iak mówią, do bliſkiego pokoiu z *Cesarzem.* Bliſko brzegow *Normandyi i Bretannii* krąży teraz kilkanaście fregat *Angielſkich*; zamiarem ich ieſt przeszkodzić Korsarzom naszym wyiścia pod żagle. Miaſto *Nantes* które ich uzbraia naywięcey, naywięcey też będzie ſzkodować; bo teraz prawdę mówiąc, po ſtracie osad i handlu, miaſta niegdy handlowe przemieniły ſię w korsarſkie.

Liczne ſtraże, któremi *Paryż* był opasany od 4. Września, są zdięte; Każdemu dziś wolno wieżdżać do miaſta i wyieżdżać bez pasportu, byleby tylko noſił troykolorową kokardę. Generał *Lemoine* na żądanie Miniſtrow, wyznaczył Kommiſsyą woyſkową przeciw Emigrantom, których 28. ieſt areszſtowanych. Pisma tuteysze rozgłoſiły liſt *Lorda Malmesbury* do przyiaciela. Wyraża Poseł, iż *W. Britannia* gotową ieſt wſzyſtko przywrócić nieprzyiaciołom ſwoim oprócz wyspy *S. Troycy, Przygórka Dobrey Nadziei, i Ceylanu*, ofiaruiąc uſtąpić *Batawom Negapatnam.* Ci zaś chcąc wſzyſtko pozyſkać *Cochin Anglikom* daią w zamianę.

To pewnieysza, iż Direktoryat zaprosił Generała *La Fayette* z towarzyszami niedoli iego do *Paryża. Hrabia d' Antraigues* uſzedł z *Mediolanu.* Wſzyscy teraz Kapitaliści ubiegaią ſię nadzwyczaynie do kupowania dóbr narodowych, widząc iż mogą bydź pewnemi własności ſwoiey, z kąd tymże dobrom ſzacunku przybyło. Niektórzy maią to za znak bliſkiego pokoiu. Wczora *Garnerin* czynił doświadczenie *aeroſtatyczne* w obecności nieźliczonego ludu, unioſły go wiatry do *S. Denis,* gdzie ſpuściwſzy ſię na ziemię Fizyk ſzczęśliwie, powrócił, i z oklaſkiem był witany. Odnawia ſię pogłoſka, iż Generał *Hedouville* ma przedſięwziąć wyprawę na wypędzenie *Anglikow* z wyſpy *S. Domingo.*

Rozpaczaliśmy iuż o zdrowiu Generała *Buonaparte.* Dziś pomyślnieyszą ze *Włoch* odbieramy wiadomość. iż Lekarz *Moscati,* Direktor *Rzeplitey Cisalpińſkiey,* zaczoł mieć o nim ſtaranie, i iuż odmianę ſprawił ſzczęśliwą. W oſtatnią Niedzielę przypadła Dekada Republikantſka. Pleban *S. Mery* Mszą zakończywszy i Kazanie, prosił przytomnych, ażeby mieysca Theophilantropom uſtąpili.

N^RO 9.

DODATEK
DO
KURYERA LITEWSKIEGO

Z WILNA 31. PAZDZIERNIKA ROKU 1797. WE WTOREK

Dokończenie z Paryża.

Zaszła w tym trudność; lecz iak tylko municipalność ogłoſiła, iż wolno ieſt każdemu ſię modlić ſwoim obrządkiem, i na iakim chcąc mieyscu, zaieli Kościoł nowo przybyli. Kapłan ich w ſukni białey miał mowę o poſłuſzeńſtwie prawom krajowym, ſzanowaniu Urzędnikow, wierności i miłości Oyczyzny, o wzaiemnych między ludźmi obowiązkach, nieśmiertelności duszy. Zakończyło ſię nabożeńſtwo śpiewaniem piosnek patriotycznych, i zbieraniem iałmużny dla ubogich i nieſzczęśliwych.

Utrzymują ieszcze niektórzy, iż *Berthier* przyiął urząd Miniſtra woiennego na mieyscu Generała *Scherer*. Ten gdy niedawno zapraszał na obiad iednego z gorliwych Republikantow; nie pòydę odpowiedział *Porte*, nie chcąc czynić tey zniewagi pamiątce Generała *en Chef armii Sambry i Mozy*; a przy tym ieſtem przyiacielem Generała *Augereau*. Tego wynieſienie na Kommendę armii *Niemieckiey* niepodobało ſię liwrantom naszym. Jeden z nich prosił nowego Wodza o rodpiſanie Kontraktu zyſkownego dla obudwóch. Szukay tobie podobnego, rzekł *Augereau*, nie znasz mnie; wiedź iednak, żem ſię nie nauczył we *Włoszech* czynić na ſzkodę Rzeplit:

z Hagi 14. Października z Gazety Leydeńſkiey.

Flotta Rzeplitey wyszła z *Texel* d. 7. dla iakich przyczyn, nie wiadomo zatrzymała ſię niedaleko brzegow, dni 4; piątego Admirał *Duncan* o iey obrótach ſnadź uwiadomiony, powrócił nie ſpodzianie z *Yarmouth* prowadząc 16. okrętow liniowych i bitwę ztoczył d 11. o godzinie z rana 10. Słyszeliśmy długie i gęſte z armat bicie. Utarczka zakończyła ſię naoſtatek zupełnym ſtotty naszey porażeniem Admirał *de Winter* poszedł w niewolę; 8 okrętow woiennych zabrał nieprzyiaciel; tak wnoſiemy, iż niektóre bez bitwy nawet flagę ſpuściły. Mówia iż *Alkmaer* od 56 armat w morzu zoſtał pogrążony.

Morze około *Scheveningen* okryte ieſt trupami, ułomkami masztow, żaglami, &c. 19. ſtatkow powróciło do *Texel, Helvoetsluis* i *Fiesſingu*. Jeſt pogłoſka, iż ieden z nieprzyiacielſkich ſtatkow utonoł przeſtrzelony od okrętu: *Stany Generalne*; lecz to więcey niż rzecz niepewna. Z naszych doſtały ſię Angielkom: *Wolność i Jowisz* od 74. armat *Harlem, Uries, Równość* od 68. *Hercules. Wassenaer* od 64. *Delft* od 56. Wice-Admirał *Reyntjes* nie odſtąpił naywyższego Wodza, i tenże z nim doznał iednego losu. Po zakończoney potyczce Kontr-Admirał *Treslong* muſiał powrócić do *Texel*, i rękę podobno w bitwie ſtracił. *De Winter* za pozwoleniem Admirała *Duncan* przyſłał Prawodawcom naszym rapport naſtępuiący.

Dnia wczorayſzego rano poſtrzegliśmy flottę *Angielſką*. Nasza uszykowała ſię do boju; zaleciłem ażeby okręta jak naybardziey ſię ſkupiły; rozkazu nie wykonano dla wiatrow i morza wzburzonego. A naywięcey podobno, iż na dobrych żaglach nam zbywało. O 11. godzinie attakował nieprzyjaciel ſtraż tylną, śmiało przecinając linią *Batawow*. Cieszyłem ſię z tego, rozumiejąc, iż rozdwojemy ſiłę *Angielſką*. Dałem haſło do zamknięcia linii. Nikt go nie ſłuchał, nas samych rozdwojono; zaczęły ſię więc bitwy pojedyncze. Moy okręt był attakowany: z dwóma, trochę później z trzema nieprzyjacielſkiemi walczyć muſiałem. Ogniem płonący *Hercules* do mnie wiatrem napędzony zoſtał. Chcąc uniknąć przypadku, wpadłem pod armaty samego Admirała *Duncan*: ten w kilku minutach zepsuł mi wszyſtkie żagle i maszty.

Gdym chciał wznieść haſło wzywając inne okręta na ratunek, kula armatna flagę mi z rąk wyrwała. Już tym czasem *Wassenaer* był wzięty czyli dla tego że Kapitan przy samym wſtępie raniony, czyli że Maytkow wiele utracił, czyli, Bóg wie dla jakiey przyczyny. *Harlem, Uries, Delft, Jowisz*, były już w ręku nieprzyjacioł. Dym gęſty widzieć mi niedozwalał. Trwała jednak bitwa, ſtraciłem ludu wiele; a chociaż 5 okrętami opasany, chciałem tamę przełamawſzy dopaść brzegu, lub złączyć ſię z okrętami ogniem nie tkniętemi. Lecz próżno: o 2 godzinie 3 razem maszty upadły; jeszcze ſtrzelałem pół godziny; nakoniec gdym uyrzał oddalającą ſię Rzpltey flottę z rozwiniętemi żaglami, połowę ludu mojego wyrzniętą, bez nadziei ratunku, poddać ſię muſiałem.

Staąwszy już na okręcie Admirała *Duncan*, poſtrzegłem okręt *Równość* bezczynnie ſtojący; nie wiem, dla czego spuścił flagę: toż

samo niewiem dla czego uczyniły inne okręta. *Hercules* ogień zagasił, który jego i mojey zguby był przyczyną. Nie mogę dość wychwalić odwagi Officyerow i maytkow *Wolności*; bili się jak powinność żołnierska kazała. Stracił ludu wiele nieprzyjaciel; okręta jego mocno są uszkodzone. Liczył *Duncan* okrętow 17, z których 1 od 50 armat, wszystkie zaś od 74. Na mieysce 9 do *Tarmouth* zaprowadzonych dla naprawy, 8 nowych z *Partsmouth* i *Dunes* przybyło. W Sobotę wieczorem już wiedział o wyiściu naszym; rano w Poniedziałek wyszedł pod żagle, opatrzywszy się w żywność i wodę w przeciągu 24 godzin.

Przyszlę rapport dokładnieyszy, jak tylko sposobność mieć będę. Dzień to jest w życiu moim naynieszczęśliwszy. Naywiększa biegłość w morskich obrótach, męstwo nie bespieczeństwem niezwalczone, na nic się nam nie przydały. Widoczna tego przyczyna. Nieprzyjaciel zaświadczy, jak długo, jak uporczywie wytrzymaliśmy ogień strasżliwy. Polecam Rzpltey brańcow lepszego zaiste losu godnych, mianowicie z okrętu *Wolności*. Niech zgromadzenie Prawodawcze rozciągnie pieczołowitość swoję na wdowy i sieroty pozostałe po zabitych obrońcach Oyczyzny: niewiem czyli i jak wiele inne okręta straciły. Admirał *Reynties* lekko jest raniony, znayduje się teraz na okręcie Admirała *Onslow*. Spodziewa się otrzymać pozwolenie zjachania do *Hagi* dla usprawiedliwienia się nieszczęśliwy wasz Admirał.

de Winter.

z *Mediolanu* 3 *Października* z *Gazety Frankfortskiey.*

Buonaparte Ambassador *Francuzki* w *Rzymie* stanął w Pałacu *Corsini*. *Ociec S* dał naywyższą kommendę woysk swoich Generał-Lieutenantowi *Provera*, po oddaleniu się Generała *Colli*. Direktoryat *Cisalpińskí* ustanowił loteryą krajową: fundusz jey wynosi 5 millionow 500 tyś. liwrow, hypotekowany na dobrach przedtym *Maltańskich*, na skarb Rzpltey dziś zajętych. Te jeśliby nie wystarczały, resztę dopełni majątek Duchowny. Ustanowiono też nowy, a ten jednostayny dla wszystkich podatek, na dobra Duchowne, kupcow, i kapitalistow. Z *Genui* wyszło pod żagle kilka okretow, na których znaczny woyska *Francuzkiego* wydział zmierza do *Marselli*, gdzie lękają się wielkich rozruchow. U nas dziś więcey mówią o woynie niż pokoju; głoszą nawet iż zaszły już utaczki nad *Isonzo*. To pewna iż Generał *Dumas* z Kawaleryą na przód postąpił. Generał Artilleryi *Lespinasse* jest w *Codroipo*. Do *Bormio i Valteliny* wkroczyli *Francuzi* wspierając rewolucyą.

z *Bononii* 30 *Września* z *Gazety Frankfortskiey.*

3 tyś. Legionistow *Cisalpińskich*, którzy u nas załogę trzymali, wyszło do *Mestre*; w drodze przyłączyli się do nich inni, których użyto na zaszczepienie drzewa wolności w Hrabstwie *Vernio*. Wszyscy podobno razem przewiezieni będą do *Wenecyi*. Tamże wyjechał na kommendę Generał *Balland*. Legion *Romański* chociaż jeszcze nie dopełniony rozkaz odebrał maszerowania do *Rimini*, i ten będzie zabrany na okręta. Słowem całe dziś *Włochy* opuszcza *Buonaparte*, zgromadzając ogromną siłę na granicach *Niemieckich*.

z *Wenecyi* 3 *Października* z *Gazety Frankfortskiey.*

Dnia wczorayszego przybito po ulicach proklamacyą kommenderującego Generała *Baraguey d' Hilliers*: wzywa on młodź *Wenecką* imieniem Generała *Buonaparte*, ażeby uformowawszy korpus Kawaleryi, pod jego okiem i w jego szkole, z *Francuzkiemi* walcząc diwizyami, uczyła się bronić Oyczyznę. Każdy z ochotnikow nakładem własnym uzbrojony, własnym nakładem służyć będzie. W tym piśmie słowa uwagi godnieysze: Interes ziemi *Włoskiey* wyciąga tego koniecznie, ażeby młodź *Wenecka* wzięła się do broni. Niech już *Włoskie* sztandary i chorągwie, z troykolorowemi będą pomieszane. Już kilka batalionow *Cisalpińskich* i *Weneckich* znayduje się w armii *Francuzkiey*. &c. Dziś przybyło do portu 8 statkow, które legion *Cisalpiński* w *Ankonie* zabrały.

z *Tridentu* 7 *Października* z *Gazety Frankfortskiey.*

Generał *Kerpen* odebrał rozkaz nie zbliżać się ku granicom, ztąd nadzieja, iż do woyny nie przyidzie. Powiadają, iż *armistitium* od Generała *Buonaparte* przedłużone trwać będzie aż do odebrania odpowiedzi z *Paryża* oczekiwaney. Generał *Francuzki Desaix* przez miasto nasze przejeżdżał dążąc do *Munich*; tam miał audyencyą u *Xcia Elektora*, i w dalszą podróż udał się do *Strasburga*.

z *Strasburga* 8. *Października* z *Gazety Frankfortskiey.*

Generał *en Chef armii Niemieckiey Augereau* przybył tu zawczora; przyimowała go uroczyście zgromadzona Generalicya. Dnia wczorayszego z licznym orszakiem poiechał na brzeg *Renu* prawy do główney kwatery w *Offenburgu*; dziś ma do nas powrócić. Skrzydlu woysk iego prawemu przywodzić będzie *Desaix*, lewemu *Lefevre* doświadczeni Generałowie. *Reynier* Szefem iest całego Generał Sztabu. Piszą z *Berne* d. 1. iż Kommissarz Direktoryatu *Maingot*, który pieczętował w *Bazilei* papiery Obywatela *Barthelemy* żądać ma u *Cantonw Szwaycarskich*, nie tylko oddalenia z kraiu wszystkich *Emigrantow i deportowanych*, ale też *P. Wickam Angielskiego* Ministra; ponieważ przekonany iest Direktoryat, iż ten Poseł przebywa u nich nie dla utrzymania związkow narodu swoiego politycznych, lecz bardziey dla zgotowania nowey rewolucyi *Francuzom*.